

Ressursside haldamine ja kasutamine

Marju Niinemaa
Kultuuriministeerium
Tartu, Eesti, 2018

Slaidid on osa õppematerjalist, mida kasutati ICOM-CIDOC suvekoolis „Digitaalne kultuuripärand“ 12.-17. augustil 2018 Tartus. Kõik autoriõigused kuuluvad Marju Niinemaale.

Slaidide kasutamine on lubatud vaid seaduses ettenähtud vabakasutuse tingimustel või õiguste valdaja nõusolekul.

Päevakava

- **Sissejuhatus**
- Ressursid
- Digiteerimise nõuded
- Digiteerimise võimalused
- Kokkuvõte

Ressursside haldamine ja kasutamine

SISSEJUHATUS

Loengu eesmärgid

- Loengu eesmärgiks:
  - suurendada teadlikkust muuseumides olemasolevast ja kasutusel olevatest ressurssidest ja võimalustest

Õpieesmärgid

- Loengu läbinu:
  - teab, kuidas toimub muuseumis digiteerimine, mis ressursid on selleks olemas; mis on digiteerimiskava
  - oskab mõtestada olemasolevaid võimalusi

Päevakava

- Sissejuhatus
- **Ressursid**
- Digiteerimise nõuded
- Digiteerimise võimalused
- Kokkuvõte

Ressursside haldamine ja kasutamine

RESSURSID

Mis on ressursid?

- Kõikmõeldavaid vahendeid ja tagavarasid, mida on võimalik kasutada.
- Piiratud

Muuseumis

- Kogud
- Inimesed
- Vahendid, seadmed
- Dokumenteerimissüsteemid (MuIS)
- Muud vahendid

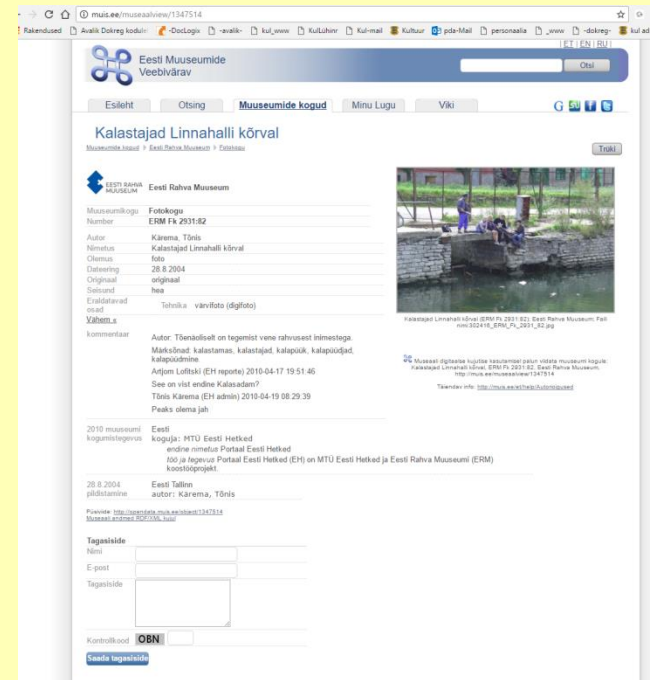
Muuseumide infosüsteem (MuIS)

- Alates 2008
- Avalikult kättesaadav alates 2010
- Kultuuriministeerium - omanik
- Riigimuuseumidele kohustustuslik, teistele muuseumidele vabatahtlik

MuIS

- 60 liitunud muuseumit
- 3,4 miljonit museaali
- 1,2 miljonit kujutisega museaali

Muuseumide digihoidla

- MuSiiga ühendatud eraldiseisev moodul
- Kõigile MuSi kasutavatele muuseumidele

The screenshot displays the MuSi Digihoidla web interface. At the top, the header includes the logo, the name "MuSi Digihoidla", and user information: "Marju Niinmaa" with a profile icon, "SA Eesti Maaelumuuseumid, C. R. Jakobsoni Talumuuseum", and "MuSi" with a search icon. There are also links for "Sulge aken" and "Logi välja". Below the header is a navigation bar with tabs: "Failide lisamine", "Poollolevad lisamised", "Otsing", and "Aruanded". The main content area is titled "Faili andmete täiendamine" with a green progress bar at 100%. Below this, there are several filter and action buttons: "Lisa metaandmed", "Kasutusõigused", "Seo museaal", "Esinduspildiks", "Kanna valitud failid arhiivi", and "Kustuta valitud failid". A "Tulemusi lehel:" dropdown is set to "100". There are checkboxes for "Ainult enda failid" (checked) and "Ainult museaaliga sidumata failid". There are also dropdowns for "Grupitunnus:", "Staatuse filter:", and "Vea filter:". On the right, there is a "Faili tüüp" section with radio buttons for "Originaalfailid", "Pisipildid", and "Kõik", and a "Filtreeri" button. Below the filters, the text "Andmed puuduvad" is displayed. At the bottom, there is a footer with contact information: "Abimaterjalid" with a version number "Ver: 0.3.74.2", "Abiinfo" with email "muis@rik.ee" and phone "663 6556", and logos for the European Union, the Estonian Republic, and the Ministry of Culture.

Digihooldla eesmärgid ja maht

- Suuremahuliste failide pikajaline säilitamine!
- Mahupiirangut ei ole
- Hetkel mahutab 100 TB, mahtu suurendatakse vastavalt vajadusele

Sovhoosi "Tahe" hobused (VaM F 353:10); Valga Muuseum;
VaMF353_10_pisipilt.jpg

[VaMF353_10_pisipilt.jpg](#)

Suurus 129 KB

Litsents

[VaMF353_10.jpg](#)

Suurus 7 MB

Litsents

Digihooldla loomise eesmärgid

- Failide lisamise protsessi kiirendamine
- Kvaliteetsemad andmed
- Kättesaadavus – suured failid avalikku portaali, kasutusõiguste ja –piirangute info lisamine ja kuvamine
- Paremad failide haldamise ja statistika võimalused

Digihoodla võimaldab

- Failide massiline üleslaadimist
- Massiline andmete lisamist failidele
- Failide kasutusõiguste ja –piirangute haldamist
- Suurte failide avalikult kättesaadavaks tegemist (arvestades piiranguid)
- Failide kasutusõiguste info avalikus portaalis kuvamist

Automaatsed protsessid

- Pisipildi genereerimine
- Faili metaandmete tuvastamine
- Kontroll üleslaetava faili vastavusest minimaalsetele tehnilistele nõuetele (MulSis): 72 dpi, pikim külg 800 px

Digihooldlasse failide lisamine

- Soovitav kasutada arhiivipüsivaid failivorminguid, nt PDF ja TIFF:

https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1291/2201/1229/VV181_lisa1.pdf#

Väljakutsed

- Digitaalse pärandi arhiveerimine
- Digitaalse pärandi pikaajaline säilitamine on sama keeruline kui füüsilise oma

Failide kolimine digihoidlasse - kitsaskohad

- Avalikud failid said kasutusõiguse „Määramata“

Viljandi PTK Õisu tsehh (EPIM FK 162); Eesti Piimandusmuuseum SA;
EPI_MFK162_1_pisipilt.jpg

[EPI_MFK162_1_pisipilt.jpg](#)

Suurus 92 KB

Litsents Kasutusõigused määramata

[EPI_MFK162_1.jpg](#)

Suurus 92 KB

Litsents Kasutusõigused määramata

Muuseumide probleemid digihoidlaga

- Arusaamatus ja kartus kasutada
- Ei oska määrata kasutuslitsentse
- Kõvaketastele, arvutitesse kogunenud failid

Folder/File Name	Size	Modification Date
Ajapaik	43.3 MB	18 päeva tagasi
Availik	581.5 MB	18 päeva tagasi
Documents	112 KiB	18 päeva tagasi
Dokumendid	17.2 GB	18 päeva tagasi
Dump	4.3 TB	2 päeva tagasi
InstantUpload	636 MB	18 päeva tagasi
↳space.ee	817.2 MB	10 päeva tagasi
keela fotoalbum	205.8 MB	18 päeva tagasi
Linnalaager	302.8 MB	18 päeva tagasi
madalam_kvaliteet	4.1 GB	18 päeva tagasi
View/InstantUpload	18.7 MB	18 päeva tagasi

Kus me oleme?

- Arvet Luts, Museologia II osa Tartu, 1989
-
- Trilce Navarrete and John Mackenzie Owen, The Museum as Information Space: Metadata and Documentation. 2016

Mis tegevusi täna enam ei kogudega töös ei tehta?

Mis oskusi on vaja?

- Tänapäevane olukord vs tulevikku vaatav
- Struktuur
- Tegevuste dokumenteerimine

Päevakava

- Sissejuhatus
- Ressursid
- **Digiteerimise nõuded**
- Digiteerimise võimalused
- Kokkuvõte

Ressursside haldamine ja kasutamine

DIGITEERIMISE NÕUDED

Digiteerimistöõde korraldus

- Kirjeldada muuseumi prioriteete digiteerimistöõde läbiviimisel
- Anda ülevaade digiteerimistöõde korraldamisest: kes ja kuidas digiteerib
- Digiteerimise jõudlus ning millest lähtutakse faili loomisel

Digiteerimiskava

- Ei sünni üleöö ning see on protsess
- Läbi reaalse tegevuse
- Töödokument

Valikute tegemine

- Motiveeritud maht ehk pikima külje pikkus max 800 px; punktitihedus min 72 dpi
- Identifitseerimisfoto
- Tagatiskopeerimine

Kas need tuleks uuesti mõtestada?

Päevakava

- Sissejuhatus
- Ressursid
- Digiteerimise nõuded
- **Digiteerimise võimalused**
- Kokkuvõte

Ressursside haldamine ja kasutamine

DIGITEERIMISE VÕIMALUSED

Kuidas on korraldatud digimine muuseumis?

- Spetsialist töööl?
- Koguhoidjad/peavarahoidja ise digib?
- Vabatahtlikud (nt Töötukassa)?
- Teenus? Kanut?

- Muu?

Harjutus: mis on nende plussid ja miinused

- Spetsialist
- Koguhoidjad/ peavarahoidja
- Vabatahtlikud (nt Töötukassa)
- Teenus

Digiteerimine

- Igapäevane töö või projektide kirjutamine?

Taotlusvoorud

- Muuseumide arendamine
- Digitaalne kultuuripäränd
- „Kultuuripärandi digiteerimine 2018–2023“ tegevuskava

- Alati loe taotlusvooru tingimusi!

PROJEKTITOETUSE TAOTLUS KULTUURIMINISTEERIUMILE

Taotleja nimi

Taotlusvooruu nimetus

Projekti nimetus

Projekti toimumise riik/riigid kuni 300 tähemärki (tm)

Muuseumide arendamisest toetatud projektid

- SA Pärnu Muuseum, *Aksel Randmeri fotokogu digiteerimine ja kättesaadavaks muutmine*, 5 553 eurot
- SA Haapsalu ja Läänemaa Muuseum, *Läänemaa ja Haapsalu kultuuripärandi üldusele ja uurijatele kättesaadavaks tegemine*, 850 eurot
- Seto Talumuuseum, *Seto Talumuuseumi kogude digitaliseerimise I etapp*, 4200

Muuseumide arendamisest toetatud projektid

- Eesti Arhitektuurimuuseum, *Linnaplaanide kollektsioonide digiteerimine ja avalikkusele tegemine*, 2240 eurot
- Valga Muuseum, *Valga Muuseumi fotokogu digiteerimine I etapp*, 4000 eurot

Digitaalse kultuuripärandi taotlusvoorust toetatud projektid

- Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseum,
*Tarbekunsti- ja disainikogu osaline
digiteerimine, 5000 eurot*
- Eesti Arhitektuurimuuseum,
*Suureformaadiliste linnaplaanide
kollektsiooni digiteerimine ja avalikkusele
kättesaadavaks tegemine, 2240 eurot*

„Kultuuripärandi digiteerimine 2018–2023“ tegevuskava

- Kriitilise massi kultuuripärandi ressursisäästlik digiteerimine, ühtselt säilitamine ja avalikult kättesaadavaks tegemine.

Muuseumide tegevustoetus

- Tartu Linnamuuseumi näide

Päevakava

- Sissejuhatus
- Ressursid
- Digiteerimise nõuded
- Digiteerimise võimalused
- **Kokkuvõte**

Ressursside haldamine ja kasutamine

KOKKUVÕTE

Kokkuvõte

- Mõtesta oma tegevust, ressursside kasutamist
- Dokumenteer
- Jaga kogemusi – nii halbu kui häid

Aitäh!

- Kontakt

Marju.Niinemaa@kul.ee